

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 P 693899 23 Rev
Sarajevo, 18.04.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Gorana Nezirovića, kao predsjednika vijeća, Sanele Kovač-Grabonjić i dr. sc. Senada Mulabdića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice-protivtužene L.J. iz S., ulica..., koju zastupa punomoćnik Senad Bilić, advokat iz Sarajeva protiv tuženog-protivtužitelja D. P. iz S., ulica ..., kojeg zastupa punomoćnica Amra Gurda, advokat iz Sarajeva, radi utvrđenja bračne stečevine, vrijednost spora po tužbi i protivtužbi po 10.100,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu, broj: 65 0 P 693899 21 Gž od 06.02.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 18.04.2024. godine, donio je

P R E S U D U

Dopušta se revizija tužene u pogledu postavljenog pravnog pitanja te se revizija protiv odluke o tužbenom zahtjevu djelimično usvaja, drugostepena presuda u stavu prvom, a koja se odnosi na utvrđenje bračne stečevine na stanu, ukida i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Revizija protiv odluke o tužbenom zahtjevu u dijelu koja se odnosi na utvrđenje bračne stečevine na vozilu se odbacuje.

Revizija protiv odluke o protivtužbenom zahtjevu se odbija.

O troškovima postupka u povodu revizije odlučit će se u konačnoj odluci.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom prvim izreke prvostepene presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 693899 18 P, od 06.11.2020. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice/protivtužene (u daljem tekstu: tužiteljica) te je utvrđeno da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog/protivtužitelja (u daljem tekstu: tuženi) čini:

1. dvosoban stan koji se nalazi u S. u ul. ..., sprat ..oznaka ..., koji se sastoji od dvije sobe, kuhinje i pomoćnih prostorija površine 59 m², a koji se nalazi u zgradi koja je sagrađena na parceli k.č.6234/1, sa dijelovima zajedničkih prostorija i uređaja koji pripadaju zgradi kao cjelini i zemljište ispod zgrade, upisan u ZK podulošku br. 6234, KPU Novi Grad, te da je tuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica na osnovu presude uknjiži kao suvlasnik sa dijelom 1/2 na predmetnom stanu, a sve u roku od 30 (trideset) dana, pri čemu je naloženo ZK uredu Općinskog suda u Sarajevu da u podulošku br. 6234 KPU N.G., u B vlasničkom listu izvrši brisanje P.D. sa dijelom 1/1 i da upiše J.L. i P.D. kao suvlasnike sa dijelom od po 1/2, na nepokretnosti upisanoj u A listu.

2. vozilo marke Golf godina proizvodnje 2004. sive boje, broj motora ..., broj šasijske ..., reg. oznaka ..., te je tuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica na osnovu presude uknjiži kao suvlasnik sa dijelom 1/2 na navedenom vozilu, a koji se vodi u PU Novi Grad pod evidencijskim brojem 13955, a sve u roku od 30 (trideset) dana, pri čemu se nalaže MUP-u Kantona Sarajevo, Upravi administraciji i podrške, Sektor za administraciju, Odjeljenje za administraciju Novi Grad Sarajevo da izvrši upis prava suvlasništva na predmetnom vozilu u vlasničkom listu pod evidencijskim brojem ... gdje će izbrisati P.D. sa vlasništvom 1/1, a upisati J.L. i P.D. sa dijelom od po 1/2, sve u roku od 30 (trideset) dana.

Stavom drugim izreke prvostepene presude, tužiteljica je odbijena sa tužbenim zahtjevom preko dosuđenog iznosa, a koji se odnosi na zahtjev da joj pripadaju 2/3 bračne stečevine iz stava prvog izreke, a tuženom 1/3.

Stavom trećim izreke prvostepene presude, usvojen je protivtužbeni zahtjev tuženog i utvrđeno da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog čini zajednički dug po osnovu kredita i to: u iznosu od 65.509,20 KM po osnovu Ugovora o kreditu broj: ... UniCredit banke d.d. od 08.03.2017. godine i u iznosu od 2.310,00 KM po osnovu Ugovora o kreditu broj: ... Mikrokreditne fondacije Sunrise od 29.05.2017. godine, a što ukupnom iznosi 67.819,20 KM, te je tužiteljica obavezana da tuženom po osnovu bračne stečevine na ime zajedničkog duga isplatiti 1/2 iznosa od 67.819,20 KM, odnosno iznos od 33.909,60 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 24.08.2017. godine kao dana faktičkog prekida bračne zajednice pa do isplate u roku od 30 dana.

Stavom četvrtim izreke prvostepene presude, odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog kojim je tražio da se utvrdi da novčani iznos od 6.937,72 KM na ime polise životnog osiguranja kod Merkur osiguranja d.d. Sarajevo sada Vienna osiguranje d.d. na ime P.L. predstavlja bračnu stečevinu i da tužiteljica tuženom po osnovu bračne stečevine isplatiti 1/2 iznosa od 6.937,72 KM, odnosno iznos od 3.468,86 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 24.08.2017. godine kao dana faktičkog prekida bračne zajednice pa do isplate, kao neosnovan.

Stavom petim izreke prvostepene presude, sud je odredio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 693899 21 Gž od 06.02.2023. godine, žalbe tužiteljice i tuženog su djelimično uvažene, presuda Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 693899 18 P, od 06.11.2020. godine je djelimično preinačena na način da je stavom prvim izreke drugostepene presude utvrđeno da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog čini: dvosoban stan koji se nalazi u Sarajevu u ul. ..., sprat ..., oznaka ..., koji se sastoji od dvije sobe, kuhinje i pomoćnih prostorija površine 59 m², a koji se nalazi u zgradi koja je sagrađena na parceli k.č.6234/1, sa dijelovima zajedničkih prostorija i uređaja koji pripadaju zgradi kao cjelini i zemljišta ispod zgrade, upisan u ZK podulošku br. 6234, KPU N.G., te da je tuženi dužan priznati i trpjeti da se tužiteljica na osnovu presude uknjiži kao suvlasnica sa dijelom 2/3 na predmetnom stanu, a sve u roku od 30 (trideset) dana, te se nalože ZK uredu Općinskog suda u Sarajevu da u podulošku br. 6234, KPU N.G., u B vlasničkom listu izvrši brisanje P.D. sa dijelom 1/1 i da upiše J.L. kao suvlasnicu sa dijelom od 2/3 i P.D. kao suvlasnika sa dijelom od 1/3 na nepokretnosti upisanoj u A list. Stavom drugim izreke drugostepene presude, odbijen je kao neosnovan protivtužbeni zahtjev tužitelja kojim je obavezana tužiteljica da mu isplati zakonsku zateznu kamatu na iznos od 33.909,60 KM počev od 24.08.2017. godine pa do isplate u roku od 30 dana. Stavom trećim izreke drugostepene

presude, utvrđeno je da novčani iznos od 6.937,72 KM uplaćen na ime polise životnog osiguranja kod Merkur osiguranja d.d. Sarajevo sada Vienna osiguranje d.d. na ime P.L. predstavlja bračnu stečevinu i tužiteljica je obavezana da tuženom po osnovu bračne stečevine isplatiti 1/2 iznosa od 6.937,72 KM, odnosno iznos od 3.468,86 KM sa zakonskim zateznom kamatom počev od 24.08.2017. godine pa do isplate, u roku od 30 dana. Stavom četvrtim izreke drugostepene presude, u preostalom dijelu, žalbe tužiteljice i tuženog su odbijene kao neosnovane i prvostepena presuda potvrđena. Stavom petim odbačeno je kao nedopušteno izjašnjenje tuženog na odgovor na žalbu od dana 11.02.2021. godine. Stavom šestim odbijeni su kao neosnovani zahtjevi tužiteljice i tuženog se za naknadu troškova žalbenog postupka.

Protiv drugostepene presude, tuženi blagovremeno izjavljuju reviziju, kao redovnu ali i pozivajući se na odredbu člana 237. stav 3. i 4. Zakona o parničnom postupku, i to zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, drugostepena presuda preinači na način da se usvoji žalba tuženog, a odbije žalba tužiteljice uz naknadu troškova parničnog postupka uvećanog za sastav revizije ili da se revizija tuženog usvoji, pobijana presuda ukine u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice, a odbijen protivtužbeni zahtjev tuženog i predmet vrati drugom vijeću drugostepenog suda na ponovno suđenje.

U podnesenom odgovoru na reviziju tužiteljica je osporila osnovanost revizijskih prigovora i predložila da se revizija odbije kao neosnovana uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju.

U povodu revizije o tužbenim zahtjevu:

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u odnosu na tužbeni zahtjev u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP), ovaj revizijski sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Tuženi u reviziji navodi da postoji cenzus za redovnu reviziju po tužbenom i protivtužbenom zahtjevu, ali opreza radi, ako sud ocijeni da nisu ispunjeni uslovi za redovnu, da po istoj postupa kao izvanrednoj, pa u tu svrhu postavlja pravna pitanja, smatrajući da su ista od značaja za pravilnu primjenu prava u drugim slučajevima.

Prema odredbi člana 237. stav 2. ZPP propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM (kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva, član 316. stav 2. ZPP). U stavu 3. istog člana propisano je da izuzetno Vrhovni sud Federacije može dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Prema odredbi člana 237. stav 3. ZPP Vrhovni sud Federacije može, izuzetno, dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Odredbom člana 241. stav 2. ZPP propisano je da u povodu revizije iz člana 237. stav 3. ovog zakona, revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i

¹ „Službene novine F BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni zbog kojeg je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose.

Predmet raspravljanja u konkretnoj pravnoj stvari po tužbenom zahtjevu tužiteljice je nenovčani zahtjev za utvrđenje da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog čine dvosoban stan u Sarajevu i vozilo marke Golf godina proizvodnje 2004. u kojem je označena vrijednost spora 10.100,00 KM.

Suprotno shvatanju revidenta, u ovoj pravnoj stvari nije dopuštena redovna revizija u odnosu na pravomoćnu odluku suda o tužbenom zahtjevu. Ovo iz razloga što prema vrijednosti pobijanog dijela pravomoćne presude kojim je usvojen tužbeni zahtjev (za nenovčani zahtjev mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju su tužitelji naznačili u tužbi tj. 10.100,00 KM). Kako navedeni iznos ne prelazi vrijednosni kriterij od 30.000,00 KM, to revizija u odnosu na tužbeni zahtjev ne bi bila dopuštena prema odredbi člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku.

Prema odredbi člana 237. stav 3. ZPP, Vrhovni sud Federacije može, izuzetno, dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Prema odredbi iz člana 241. stav 2. ZPP, u povodu revizije iz člana 237. stav 3. ovog zakona, revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni zbog kojeg je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose.

Odluku o djelimičnom usvajanju tužbenog zahtjeva prvostepeni sud je donio na osnovu slijedećih činjeničnih i pravnih zaključaka:

- da su parnične stranke zaključile brak 29.09.2007. godine, a isti je razveden dana 29.12.2017. godine, te da je bračna zajednica faktički prestala 24.08.2017. godine;
- da su tužiteljica i tuženi u toku bračne zajednice stekli putničko motorno vozilo Golf V, stan u ulici B. i pokretne stvari koje se nalaze u istom;
- Da je tuženi prije braka posjedovao putničko vozilo Renault Clio, kao i da je tužena posjedovala stan na Ilidži površine 51 m², koji je dobila na poklon od oca 16.01.2006. godine, da je taj stan bio devastiran i da su parnične stranke nakon zaključenja braka uselile u adaptiran stan, da je tuženi učestvovao u adaptaciji stana koji je naknadno prodan za iznos od 79.000,00 KM, kao i da su navedena sredstva uložena u kupovinu stana koji je predmet spora;
- Da je ugovor o kupoprodaji stana koji se nalazi u Sarajevu, u ulici B. broj ... od 21.12.2011.godine zaključen između E.D. kao prodavca i tuženog D.P., kao kupca za cijenu od 92.000,00 KM;
- Da je tuženi dao notarski ovjerenu izjavu od 21.12.2011.godine da je dio sredstava za kupovinu stana u ul. B. br. ... po ugovor o kupoprodaji od 21.12.2011.godine obezbijedio iz sredstava koja su dobijena prodajom stana u iznosu od 72.000,00 KM, a koja sredstva predstavljaju posebnu imovinu njegovog bračnog partnera J.-P. L. kći Z.;
- Da je tuženi rješenjem od 27.01.2012. godine oslobođen plaćanja poreza na promet nepokretnosti za kupovinu stana koji je predmet spora;

- da je tuženi prodao auto koje je imao prije braka i da su parnične stranke u toku trajanja braka kupili putnički automobil koji je predmet spora.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, odlučujući o tužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je na osnovu rezultata dokaznog postupka utvrdio da je postojala volja parničnih stranaka da unošenjem svoje posebne imovine kupe stan i putničko motorno vozilo, odnosno da u bračnu stečevinu ulaze i pokloni koje su primili bez obzira koji od bračnih partnera ih je primio, a u skladu sa odredbama iz člana 251. stav 2. Porodičnog zakona; da je predmetni stan kupljen za vrijeme trajanja bračne zajednice za iznos od 92.000,00 KM od novčanih sredstava dobijenih od prodaje stana koji su posjedovali u Ilidži u iznosu od 72.000,00 KM, te da je ostatak od 20.000,00 KM obezbijeden podizanjem kredita na ime tuženog. Sud je zaključio da su parnične stranke u momentu kupovine stana iskazale volju da i sredstvima koja predstavljaju posebnu imovinu jednog od njih kupe zajednički stan, zbog čega je utvrdio da isti predstavlja bračnu stečevinu parničnih stranaka u jednakim suvlasničkim udjelima, a na osnovu člana 251. i 254. stav 2. Porodičnog zakona. Prvostepeni sud je utvrdio da i putničko motorno vozilo Golf V predstavlja bračnu stečevinu parničnih stranaka sa jednakim suvlasničkim udjelima, obzirom da je kupljeno u toku trajanja bračne zajednice, pri čemu je našao da nije odlučno koliko je koji od bračnih drugova uložio u kupovinu vozila već da je kupovina izvršena u toku bračne zajednice i da je isto stečeno zajedničkim radom bračnih partnera; da je postojala zajednička volja parničnih stranaka da kupe predmetno putničko vozilo prodajom vozila koje je prije zasnivanja bračne zajednice imao tuženi i podizanjem kredita koji je obezbijedila tužiteljica, odnosno unošenjem posebne imovine tuženog, a na osnovu odredaba iz člana 251. stav 1. i člana 252. Porodičnog zakona.

Drugostepeni sud, odlučujući o žalbi tužiteljice i tuženog, činjenično stanje je utvrdio drugačije od onoga kako je to ocijenio prvostepeni sud u odnosu na tužbeni zahtjev koji se odnosi na utvrđivanje udjela bračne stečevine na stanu parničnih stranaka. Drugostepeni sud je našao da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da su bračni partneri iskazali volju za unošenje svoje posebne imovine u stan koji je kupljen u toku bračne zajednice, navodeći da postoji izjava tuženog koji potvrđuje da je najveći dio sredstava za kupovinu stana obezbijeden iz sredstava koja su dobijena prodajom stana koji predstavlja posebnu imovinu njegove supruge zbog čega nema mjesta primjeni odredaba iz člana 251. stav 2. Porodičnog zakona, navodeći da je stan koji je tužiteljica dobila na poklon od oca prilikom kupovine iznosila 1/3 vrijednosti stana koji su parnične stranke kupile u toku bračne zajednice te da je osnovan tužbeni zahtjev tužiteljice kojim traži da se utvrdi da je njen udio u stanu koji je kupljen u braku 2/3, obzirom da bračnu stečevinu čine samo 2/3 vrijednosti stana, odnosno da svakom bračnom partneru pripada po 1/3 stana, što dovodi do zaključka da je udio tužiteljice u spornom stanu veći i iznosi 2/3, dok je udio tuženog 1/3. Drugostepeni sud je prihvatio kao pravilne i potpune navedene činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda u odnosu na utvrđenje da motorno vozilo predstavlja bračnu stečevinu parničnih stranaka u jednakim dijelovima navodeći da je u toku postupka utvrđeno da je isto kupljeno u toku trajanja bračne zajednice, novčanim sredstvima koja su obezbijedena u toku trajanja bračne zajednice.

Osporavajući pravilnost pravnih zaključaka drugostepenog suda u odnosu na tužbeni zahtjev, tuženi je u reviziji postavio slijedeće pravno pitanje:

„Da li sudovi mogu utvrđivati bračnu stečevinu u većim omjerima od onih koji su propisani Porodičnim zakonom F BiH (da su bračni partneri suvlasnici u jednakim dijelovima)?“

Tuženi navedeno pravno pitanje smatra važnim za osiguranje jedinstvene primjene prava smatrajući da su pravni stavovi izneseni u pobijanoj drugostepenoj odluci u suprotnosti sa stavovima izraženim u odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj: AP-1493/22 od 07.09.2022. godine, odnosno presudi Vrhovnog suda FBiH broj: 33 0 P 015117 12 Rev od 11.06.2013. godine.

Ovaj sud ocjenjuje da je postavljeno pravno pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. Ovim pitanjem, kako to jasno proizilazi iz njegovog obrazloženja, tuženi problematizira pravilnost stava drugostepenog suda o podjeli bračne stečevine na nejednake dijelove.

Ovaj sud podsjeća da postoji neoboriva zakonska pretpostavka propisana odredbom člana 252. stav 1. Porodičnog zakona da su bračni partneri u jednakim dijelovima suvlasnici u bračnoj stečevini, ako nisu drugačije ugovorili. Drugostepeni sud, međutim, utvrđuje da bračnu stečevinu parničnih stranaka čini stan u ulici B. broj ... u S. i istu ne dijeli na jednake dijelove nego na način da tužiteljici pripada 2/3, a tuženim dio od 1/3 suvlasništva na predmetnom stanu obrazlažući da dio stana čini tužiteljčinu posebnu imovinu. Obzirom da se predmet spora odnosio na utvrđenje bračne stečevine, a da je drugostepeni u obrazloženju presude jedino dao razloge koji se odnose na utvrđenje postojanja posebne imovine tužiteljice, to je izreka presude kontradiktorna razlozima obrazloženja datim u drugostepenoj presudi i kao takva se ne može ispitati, pa osnovano tuženi u reviziji prigovara da je drugostepena presuda, u pogledu odluke koja se odnosi na utvrđenje bračne stečevine na stanu zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 8. i 191. stav 4. ZPP.

Naime, pravo na obrazloženu sudsku odluku predstavlja jedan od segmenata prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, pri čemu pravilno obrazložena sudska odluka mora odgovoriti na dva zahtjeva: da pokaže da se volja suda izražena u određenoj presudi poklapa sa voljom zakonodavca izraženoj u pravnoj normi i da omogući višem sudu provjeru postupka i načina na koji je sud donio tu odluku. Samo potpuno, određeno i jasno obrazložena odluka može strankama pružiti pouzdanu osnovu da odluku shvate i prihvate ili da se zaštite izjavljivanjem pravnog lijeka, a instancionom sudu omogućiti da izvrši stvarnu kontrolu zakonitosti i pravilnosti sudske odluke.

U konkretnom slučaju, kako to pravilno ukazuje tuženi, drugostepena presuda nema jasne i dovoljne razloge i ne zadovoljava pravne standarde obrazložene sudske odluke. Naime, drugostepeni sud, odluku o preinačavanju tužbenog zahtjeva obrazlaže time da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primijenio materijalno pravo kada je utvrdio da stan koji su stekle parnične stranke u toku trajanja bračne zajednice predstavlja bračnu stečevinu u jednakim dijelovima. Drugostepeni sud smatra pogrešnim pravni zaključak prvostepenog suda da su bračni partneri iskazali volju za unošenje svoje posebne imovine u stan iz razloga što „postoji izjava tuženog koji potvrđuje da je najveći dio sredstava za kupovinu stana obezbijeden iz sredstava koja su dobijena prodajom stana koji predstavlja posebnu imovinu njegove supruge, obzirom da je isti dobila kao poklon prije zaključenja braka sa tuženim zbog čega nema mjesta primjeni odredaba iz člana 251. stav 2. Porodičnog zakona“. Međutim, analizirajući izjavu koju je tuženi dao dana 21.12.2011. godine, kada je zaključio ugovor o kupoprodaji predmetnog stana, se može primijetiti da je tuženi izjavio da je dio novčanih sredstava za kupovinu stana po Ugovoru o kupoprodaji stana broj: OPU-IP1001/2011 od 21.12.2011.godine obezbijedio iz novčanih sredstava koja sredstva čine posebnu imovinu njegove bračne partnerice J.-P. (Z.) L., te da je njegova supruga iznos od 72.000,00 KM obezbijedila prodajom stana koji čini njenu posebnu imovinu stečenu prije zaključivanja bračne

zajednice sa njim, radi čega stan upisan u zemljišnim knjigama Općinskog suda u Sarajevu-Odsjek KPU, u podulošku br. 6234 KPU N.G. (upis se odnosi na stan koji je predmet spora, u ulici B. broj ...), čini njenu posebnu imovinu te da tu izjavu daje bez prava na opoziv.

Drugostepeni sud je preinačio prvostepenu presudu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, djelimično navodeći sadržaj izjave tuženog od 21.12.2011. godine i to samo u odnosu na porijeklo novca za kupovinu stana što cijeni dovoljnim za utvrđenje postojanja posebne imovine tužiteljice, izostavljajući kritičku analizu ovog dokaza, ne izjašnjavajući se da li je ovom izjavom uređen imovinskopravni odnos bračnih partnera, kakvu dokaznu snagu ima navedeni dokaz u odnosu na ostale posredno izvedene dokaze koji su, uz neposredno izvedene dokaze, izvedeni u prvostepenom postupku, a koje drugostepeni sud ne cijeni, na koji način je izostalo jasno, potpuno i određeno obrazloženje na osnovu kojih izvedenih dokaza je sud utvrdio činjenicu postojanja posebne imovine tužiteljice i na osnovu toga zaključio da 1/3 stana ne predstavlja bračnu stečevinu parničnih stranaka.

Zbog navedenog, na osnovu odredbe člana 249. stav 1. ZPP valjalo je ukinuti pobijanu presudu i predmet vratiti drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku drugostepeni sud će, otkloniti povredu odredaba parničnog postupka na koju mu je ukazano u ovoj revizijskoj odluci, po potrebi i na osnovu održane rasprave, na kojoj će izvesti već izvedene dokaze relevantne za odluku o tužbenom zahtjevu te nakon njihove savjesne i brižljive ocjene, donijeti novu i na zakonu zasnovanu odluku, za koju će dati pravilne i potpune razloge.

Ukidanje odluke o glavnoj stvari povlači za sobom i ukidanje odluke o troškovima parničnog postupka, o kojima će sud ponovo odlučiti uz glavnu stvar, imajući u vidu troškove ranijeg i novog postupka, kao i troškove po reviziji (član 397. stav 3. ZPP).

U podnesenoj reviziji koja se odnosi na pobijani dio odluke drugostepenog suda o tužbenom zahtjevu kojom je odbijena žalba tuženog i potvrđena prvostepena presuda da bračnu stečevinu čini vozilo marke Golf, proizvodnje 2004. godine, tuženi nije naznačio pravno pitanje zbog kojeg je revizija podnesena, odnosno razloge zbog kojih je odlučivanje o reviziji važno za osiguranje jedinstvene primjene prava.

Navodi revizije svode se na analizu postupaka pred nižestepenim sudovima, odnosno na obrazlaganje revizijskih razloga povrede odredaba parničnog postupka (član 8. ZPP) i pogrešne primjene materijalnog prava, kao da se radi o redovnoj reviziji iz odredbe člana 237. stav 1. ZPP.

Budući da podnesena revizija tuženog u ovom dijelu ne ispunjava uslove u smislu citirane odredbe člana 237. stav 3. do 5. ZPP, proizilazi da revizija tuženog nije dopuštena, zbog čega je istu valjalo odbaciti na temelju odredbe člana 247. stav 4. ZPP kako je navedeno u stavu drugom izreke ove revizijske odluke.

U povodu revizije o protivtužbenom zahtjevu:

Vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude u odnosu na protivtužbeni zahtjev na novčani iznos, prelazi iznos od 30.000,00 KM, pa je stoga revizija tuženog u odnosu na protivtužbeni zahtjev dozvoljena u smislu odredbe člana 237. stav 2. ZPP tako da se tuženi u reviziji nepotrebno pozvao na odredbu člana 237. stav 3. ZPP.

Nakon što je ispitao drugostepenu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 1. ZPP protiv pobijanog dijela protivtužbenog zahtjeva, ovaj revizijski sud je odlučio:

Revizija nije osnovana.

Pobijanom presudom, odbijen je kao neosnovan protivtužbeni zahtjev tužitelja kojim je obavezana tužiteljica da mu isplati zakonsku zateznu kamatu na dosuđeni iznos od 33.909,60 KM počev od 24.08.2017. godine pa do isplate u roku od 30 dana.

U odnosu na protivtužbeni zahtjev, odluku o djelimičnom usvajanju prvostepeni sud je donio na osnovu slijedećih činjeničnih i pravnih zaključaka:

- Da je tuženi za vrijeme trajanja bračne zajednice podizao kredite da bi vratio već postojeći kredit i da bi podmirio troškove radi podmirivanja potreba bračne zajednice, a koji su se odnosili na putovanja sa tužiteljicom, radi adaptacije objekta na Korčuli i podmirivanja drugih potrepština bračne zajednice;
- Da je visinu preostalog iznosa kredita, sud utvrdio na osnovu nalaza vještaka ekonomske struke;
- Da je tužiteljica u toku braka zaključila policu životnog osiguranja kod Merkur osiguranja d.d. Sarajevo sada Vienna osiguranje d.d.

Prvostepeni sud je utvrdio da su krediti koji su podignuti u toku trajanja bračne zajednice bračna stečevina parničnih stranaka, te da postoji obaveza vraćanja navedenog kredita od strane oba bračna partnera, a u skladu sa odredbama iz člana 262. Porodičnog zakona te da tuženi ima pravo na naknadu vraćanja uplaćenog dijela kredita nakon prestanka bračne zajednice koje je tužiteljica dužna tuženom nadoknadi, a koja predstavljaju polovinu iznosa ostatka kredita koji je podignut za vrijeme trajanja bračne stečevine sa zakonskim zateznim kamatama. Sud je odbio protivtužbeni zahtjev tuženog kojim je tražio da se utvrdi da životno osiguranje ugovoreno za tužiteljicu predstavlja bračnu stečevinu, navodeći da tuženi nije dokazao da je isto plaćeno od zajedničkih sredstava koja predstavljaju bračnu stečevinu jer su plaćanje premija vršile sestra i majka tužiteljice.

Drugostepeni sud je smatrao osnovanim žalbeni navod tužiteljice o pogrešnoj primjeni materijalnog prava u odnosu na odluku o zakonskim zateznim kamatama na dosuđeni iznos vezan za kreditna zaduženja, navodeći da tuženi nije dokazao sa kojim iznosom je tužiteljica pala u docnju i koliki iznos je dužna uplatiti kao dug za koji još uvijek nije nastupilo dospijeće kreditne obaveze zbog čega je prvostepena presuda u ovom dijelu preinačena, na način da je tuženi odbijen sa zahtjevom za isplatu zakonske zatezne kamate.

Neosnovano tuženi u reviziji prigovara da je drugostepena presuda u pogledu odluke o protivtužbenom zahtjevu, koja se odnosi na tok zakonskih zateznih kamata, zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP u vezi sa članom 191. stav 4. i članom 8. ZPP.

Obrazloženje drugostepene presude sadrži razloge o odlučnim činjenicama koje su sudu poslužile kao stvarni i pravni osnov za donošenje odluke. Ti razlozi nisu ni arbitrarni niti nejasni i nepotpuni, tako da obrazloženje drugostepene presude po svom sadržaju odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav 4. ZPP.

Suprotno paušalnim revizijskim tvrdnjama, drugostepeni sud je u svojoj odluci pravilno zaključio da je prvostepeni sud sve izvedene dokaze cijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i na osnovu slobodne ocjene izvedenih dokaza utvrdio pravno relevantne činjenice u ovoj pravnoj stvari.

Tuženi uz reviziju dostavlja dokaz Unicredit banke da je u cijelosti otplatio kreditnu obavezu dana 19.08.2020. godine. U postupku po reviziji parnične stranke ne mogu iznositi nove činjenice niti predlagati nove dokaze u odnosu na pravilnu primjenu materijalnog prava, jer bi to bilo suprotno odredbi člana 240. stav 2. ZPP, već samo u odnosu na povrede odredaba parničnog postupka koje su učinjene u postupku pred drugostepenim sudom (član 242. ZPP). Stoga se potvrda o zatvorenom kreditu banke od 29.03.2023. godine ne može prihvatiti kao dokaz u revizijskom postupku kojim tuženi želi dokazati osnovanost svoje revizijske tvrdnje da da ima pravo na zateznu zakonsku kamatu kako je tražio protivtužbenim zahtjevom.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Nije sporno da je tuženi u toku trajanja bračne zajednice imao dva kreditna zaduženja, po ugovorima o kreditu od 08.03.2017. godine kod UniCredit banke na iznos od 55.000 KM i od 29.05.2017. godine kod Mikrokreditne fondacije Sunrise u iznosu od 2.638,20 KM, a ukupan dug po navedenim kreditima je na dan 24.08.2017. godine kada je faktički prestala bračna zajednica, po nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, iznosio ukupno 67.819,00 KM te su nižestepeni sudovi obavezali tužiteljicu na isplatu $\frac{1}{2}$ preostalog duga u iznosu od 33.909.60 KM, a u skladu sa odredbom člana 262. Porodičnog zakona.

Odredbom člana 277. Zakona o obligacionim odnosima² (u daljem tekstu ZOO) je propisano je da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom.

U konkretnoj pravnoj stvari, protivtužbenim zahtjevom je tražena zakonska zatezna kamata na preostali dug u iznosu od 33.909.60 KM od dana kada je faktički prestala bračna zajednica. Međutim, zakonske zatezne kamate se plaćaju samo na novčane obaveze koje nisu podmirene u predviđenom vremenskom roku u smislu citirane odredbe člana 277. ZOO, a tuženi nije opredijelio protivtužbeni zahtjev na način da je zahtijevao zakonske zatezne kamate na otplaćeni dio kredita koji je dospio za naplatu kojeg je tuženi platio i za koji iznos je tužiteljica pala u docnju nego je protivtužbenim zahtjevom zahtijevao zakonske zatezne kamate od dana faktičkog prestanka bračne zajednice i to za cjelokupni iznos kreditnog zaduženja koji otpada na tužiteljicu u iznosu od 33.909.60 KM ne vodeći računa da taj iznos u cijelosti nije dospio na naplatu u trenutku podnošenja protivtužbenog zahtjeva, pa kako tuženi nije opredijelio tužbeni zahtjev potražujući od tuželjice zakonske zatezne kamate na dospjele iznose ukupnog duga po kreditima, to je drugostepeni sud donio zakonitu odluku kada nije dosudio isplatu zakonske zatezne kamate kako je traženo protivtužbenim zahtjevom.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je reviziju tuženog protiv odluke o protivtužbenom zahtjevu valjalo odbiti primjenom odredbe člana 248. ZPP.

² “Službeni list SFRJ”, broj: 29/78, 45/89 I 57/89, “Službeni list R BiH”, broj: 2/92, 13/93, 13/94 i “Službene novine F BiH”, broj: 29/03 i 42/11

Predsjednik vijeća
Goran Nežirović, s.r.